

บทที่ 3

พยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะ

ภาษาลาวใต้ ลาวเวียง ลาวครั้ง ลาวแจ้ว ลาวทวน และลาวโซ่ง มีจำนวนเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียงเท่ากันดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ลักษณะของเสียง	คุณ สมบัติ ของเสียง ฐานกรณ	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก ฟัน	ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	เส้น เสียง
กัก	ไม่ก้อง-ไม่มีลม	p		t	c: [tɕ]	k	ʔ
	ไม่ก้อง-มีลม	ph		th		kh	
	ก้อง	b		d			
เสียดแทรก	ไม่ก้อง		f	s			h
นาสิก	ก้อง	m		n	ɲ	ŋ	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
กึ่งสระ	ก้อง	w			j		

ภาพที่ 22: แผนภูมิแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะของภาษาลาวใต้ ลาวเวียง ลาวครั้ง ลาวแจ้ว ลาวทวน และลาวโซ่ง

สำหรับภาษาลาวโซ่ง หน่วยเสียง /d/ มีเสียงย่อย 2 เสียงคือ [d̥] กับ [d] ซึ่งบางครั้ง [d̥] จะแปรอิสระกับ [l] เช่น

"แดง"	ออกเสียงเป็น	[dɛ:ŋ ¹⁴] หรือ	[lɛ:ŋ ¹⁴]
"แตก"	ออกเสียงเป็น	[dɛ:t ³⁵] หรือ	[lɛ:t ³⁵]
"คึก"	ออกเสียงเป็น	[dɛ̃k ³⁴] หรือ	[lɛ̃k ³⁴]

แต่บางครั้งก็เป็น [d] 1 อย่างเดียวเช่น

"ดิน"	ออกเสียงเป็น	[din ¹⁴]
"ดม"	ออกเสียงเป็น	[dom ¹⁴]
"คั้น"	ออกเสียงเป็น	[din ^{22?}]

ขณะเดียวกันภาษาลาวโซ่งก็มีหน่วยเสียง /ɿ/ ซึ่งเป็นเสียงข้างลิ้น [ɿ] เสมอเช่น

"เลือด"	ออกเสียงเป็น	[lɛ̃:at ³³]
"ลิง"	ออกเสียงเป็น	[liŋ ³⁴³]
"ลูก"	ออกเสียงเป็น	[luŋ ³³]

เพราะฉะนั้นเสียง [ɿ] ในภาษาลาวโซ่งจะเป็นสมาชิกของหน่วยเสียง /d/ และ /l/

นอกจากนี้ภาษาลาวโซ่งและลาวเวียงยังมีเสียง [tɕh] ในคำบางคำเช่น

	ลาวโซ่ง	ลาวเวียง
"เจียก"	[tɕhi:at ³⁵]	[tɕhi:at ⁴⁴]
"ฉาบ"	[tɕha:p ³⁵]	[tɕha:p ⁴⁴]
"ฉุด"	[tɕhut ³⁵]	[tɕhut ⁴⁴]
"ฉาก"	[tɕha:k ³⁵]	[tɕha:k ⁴⁴]

ผู้วิจัยเข้าใจว่าเป็นเช่นนี้เป็นเพราะอิทธิพลของภาษาไทยกลาง คือผู้ออกภาษาสามารถพูดภาษาไทยกลางได้ ฉะนั้นผู้วิจัยจึงเห็นด้วยกับวิไลวรรณ ชนิษฐานันท์ ที่ไม่วิเคราะห์ให้มีหน่วยเสียง /ch/ [tɕh] ในระบบเสียงพยัญชนะ เพราะคิดว่าน่าจะเป็นเสียงที่ยืมมาจากภาษาไทยเพราะเสียง /ch/ ไม่ใช่พยัญชนะเดิม (non-native) ของระบบพยัญชนะลาว (วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์ 1973: 52)

หน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 20 หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะต้น
ได้ทั้งหมด แต่ปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายได้เพียง 9 หน่วยเสียงได้แก่ /p t k Ɂ
m n ŋ w j /

1. เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว มี 20 หน่วยเสียงดังตัวอย่างต่อไปนี้

ได้	เวียง	ครึ่ง	แจว	ทวน	โซ่ง	ความหมาย
/p-/ pa: ²³²	pa: ²³²	pa: ²³²	pa: ³⁴³	pa: ³³	pa: ¹⁴	"ปลา"
/ph-/ pha: ^{22Ɂ}	pha: ^{22Ɂ}	pha: ^{342Ɂ}	pha: ^{42Ɂ}	pha: ^{45Ɂ}	pha: ^{22Ɂ}	"ผ้า"
/b-/ bin ²³²	bin ²³²	bin ²³²	bin ³⁴³	bin ³³	bin ¹⁴	"บิน"
/t-/ tau ⁴⁴	tau ⁴⁴	tau ⁴⁴	tau ⁴⁴	tau ²²	tau ³⁵	"เต้า"
/th-/ thuai ^{22Ɂ}	thuai ^{22Ɂ}	thuai ^{342Ɂ}	thuai ^{42Ɂ}	thoi ^{45Ɂ}	thuai ^{22Ɂ}	"ถวย"
/d-/ da:u ²³²	da:u ²³²	da:u ²³²	da:u ³⁴³	da:u ³³	da:u ¹⁴	"ดาว"
/c-/ con ²³²	con ²³²	con ²³²	con ³⁴³	con ³³	con ¹⁴	"จน"
/k-/ kop ³³	kop ⁴⁴	kop ³³	kop ³³	kop ³³	kop ³⁵	"กบ"
/kh-/ khan ²⁴	khan ²⁴	khan ³²⁴	khan ²⁴	khan ²⁴	khan ¹⁴	"ขัน"
/Ɂ-/ Ɂok ³³	Ɂok ⁴⁴	Ɂok ³³	Ɂok ³³	Ɂok ³³	Ɂok ³⁵	"อก"
/f-/ fon ²⁴	fon ²⁴	fon ³²⁴	fon ²⁴	fon ²⁴	fon ¹⁴	"ฝน"
/s-/ sau ²⁴	sau ²⁴	sau ³²⁴	sau ²⁴	sau ²⁴	sau ¹⁴	"เส้า"
/h-/ ha: ^{22?}	ha: ^{22?}	ha: ^{342?}	ha: ^{42?}	ha: ^{45?}	ha: ^{22?}	"หา"
/m-/ mi:a ²³²	mi:a ²³²	mi:a ²³²	mi:a ³⁴³	mi:a ³³	mi:a ³⁴³	"เมีย"
/n-/ nok ³³	nok ⁴⁴	nok ⁴⁴	nok ³³	nok ³³	nok ³³	"นก"
/p-/ piŋ ²³²	piŋ ²³²	piŋ ²³²	piŋ ³⁴³	piŋ ³³	piŋ ³⁴³	"ยิง"
/ŋ-/ ŋa: ²³²	ŋa: ²³²	ŋa: ²³²	ŋa: ³⁴³	ŋa: ³³	ŋa: ³⁴³	"งา"
/l-/ lu:k ³⁴²	lu:k ⁴²	lu:k ⁴⁴	lu:k ³³	lu: ⁴²	lu: ³³	"ลูก"
/w-/ wi: ²⁴	wi: ²⁴	wi: ³²⁴	wi: ²⁴	wi: ²⁴	wi: ¹⁴	"วี"
/j-/ ja: ²³²	ja: ²³²	ja: ²³²	ja: ³⁴³	ja: ³³	ja: ³⁴³	"ยา"

2. พยัญชนะควบกล้ำ ภาษาลาวครึ่ง ลาวแจว และลาวใต้ ไม่มีพยัญชนะต้น

ควบกล้ำ แต่ภาษาลาวเวียง ลาวพวน และลาวโซ่งมีพยัญชนะต้นควบกล้ำ 2 หน่วยเสียง

คือ /kw-/ กับ /khw-/ ดังตัวอย่างเช่น

	เวียง	พวน	โซ่ง	ความหมาย
/kw-/	kwa:ŋ ²³²	kwa:ŋ ³³	kwa:ŋ ¹⁴	"กว้าง"
	kwa:ŋ ⁴²	kwa:ŋ ^{45?}	kwa:ŋ ^{22?}	"กว้าง"
/khw-/	khwan ²⁴	khwan ²⁴	khwan ¹⁴	"ขวัญ"

3. พยัญชนะท้าย มี 9 เสียงดังตัวอย่างเช่น

	ไต	เวียง	ครั้ง	แจ้ว	พวน	โซ่ง	ความหมาย
/-p/	kop ³³	kop ⁴⁴	kop ³³	kop ³³	kop ³³	kop ³⁵	"กบ"
/-t/	pet ³³	pet ⁴⁴	pet ³³	pet ³³	pet ³³	pet ³⁵	"เปิด"
/-k/	hak ³³	hak ⁴³⁴	hak ³³	hak ³³	hak ³³	hak ³⁵	"หัก"
/-ɲ/	kɔɲ ³³	kɔɲ ⁴⁴	kɔɲ ³³	kɔɲ ³³	kɔɲ ³³	kɔɲ ³⁵	"เกาะ"
/-m/	khom ²⁴	khom ²⁴	khom ³²⁴	khom ²⁴	khom ²⁴	khom ¹⁴	"ชม"
/-n/	nɔ:n ²³²	nɔ:n ²³²	nɔ:n ²³²	nɔ:n ³⁴³	nɔ:n ³³	nɔ:n ³⁴³	"นอน"
/-ŋ/	niŋ ²³²	niŋ ²³²	niŋ ²³²	niŋ ³⁴³	niŋ ³³	niŋ ³⁴³	"ยิง"
/-w/	sa:w ²⁴	sa:w ²⁴	sa:w ³²⁴	sa:w ²⁴	sa:w ²⁴	sa:w ¹⁴	"สาว"
/-j/	kha:ɟ ²⁴	kha:ɟ ²⁴	kha:ɟ ³²⁴	kha:ɟ ²⁴	kha:ɟ ²⁴	kha:ɟ ¹⁴	"ชาย"

เปรียบเทียบเสียงพยัญชนะ

1. เสียงพยัญชนะต้น

1.1 เสียงพยัญชนะต้นเหมือนกันในทกภาษา

	ไต	เวียง	ครั้ง	แจ้ว	พวน	โซ่ง	ความหมาย
/p-/	pa: ⁴⁴	pa: ⁴⁴	pa: ⁴⁴	pa: ⁴⁴	pa: ²²	pa: ³⁵	"ป่า"
	pa: ⁴²	pa: ⁴²	pa: ^{45?}	pa: ^{45?}	pa: ^{45?}	pa: ^{22?}	"ป่า"
	pa: ²³²	pa: ²³²	pa: ²³²	pa: ³⁴³	pa: ³³	pa: ¹⁴	"ปลา"

	ใต้	เวียง	ครึ่ง	แจ้ว	พวน	โข่ง	ความหมาย
/ph-/	phu:a ²⁴	phu:a ²⁴	phu:a ³²⁴	phu:a ²⁴	phu:a ²⁴	phu:a ¹⁴	"ผ้า"
	phɛɿ ³³	phɛɿ ⁴⁴	phɛɿ ⁴⁴	phɛɿ ³³	phɛɿ ³³	phɛɿ ³³	"แพะ"
	phɛŋ ²³²	phɛ:ŋ ²³²	phɛ:ŋ ²³²	phɛ:ŋ ³⁴³	phɛ:ŋ ³³	phɛ:ŋ ³⁴³	"เพลง"
/b-/	ba:a ⁴⁴	ba:a ⁴⁴	ba:a ⁴⁴	ba:a ⁴⁴	ba: ²²	ba: ³⁵	"บ้า"
	bin ²³²	bin ²³²	bin ²³²	bin ³⁴³	bin ³³	bin ¹⁴	"บิน"
	bau ²³²	bau ²³²	bau ²³²	bau ³⁴³	bau ³³	bau ¹⁴	"เบา"
/t-/	tau ⁴⁴	tau ⁴⁴	tau ⁴⁴	tau ⁴⁴	tau ²²	tau ³⁵	"เต่า"
	tom ⁴²	tom ⁴²	tom ^{45ɿ}	tom ^{45ɿ}	tom ^{45ɿ}	tom ^{22ɿ}	"ต้ม"
	ti:n ²³²	ti:n ²³²	ti:n ²³²	ti:n ³⁴³	ti:n ³³	ti:n ¹⁴	"ตีน"
/th-/	thu:a ⁴⁴	thu:a ⁴⁴	thu:a ⁴⁴	thu:a ⁴⁴	thu:a ²²	thu:a ³⁵	"ถั่ว"
	thuai ^{22ɿ}	thuai ^{22ɿ}	thuai ^{342ɿ}	thuai ^{42ɿ}	tho:i ^{45ɿ}	thuai ^{22ɿ}	"ถ้าย"
	thai ⁴²	tha:i ⁴²	tha:i ^{45ɿ}	tha:i ^{45ɿ}	tha:i ^{45ɿ}	tha:i ⁴²	"ทาย"
/d-/	din ²³²	din ²³²	din ²³²	din ³⁴³	din ³³	din ¹⁴ lin ¹⁴	"ดิน"
	dom ²³²	dom ²³²	dom ²³²	dom ³⁴³	dom ³³	dom ¹⁴ lom ¹⁴	"ดม"
	da:u ²³²	da:u ²³²	da:u ²³²	da:u ³⁴³	da:u ³³	da:u ¹⁴ la:u ¹⁴	"ดาว"
/c-/	con ²³²	con ²³²	con ²³²	con ³⁴³	con ³³	con ¹⁴	"จน"
	ci ²³²	cai ²³²	cai ²³²	cai ³⁴³	cə: ³³	cə: ¹⁴	"ใจ"
	cam ²³²	cam ²³²	cam ²³²	cam ³⁴³	cam ³³	cam ¹⁴	"จำ"

	ใต้	เวียง	ครึ่ง	แจ้ว	หวาน	ไซ่ง	ความหมาย
/k-/	kom ⁴²	kom ⁴²	kom ^{45?}	kom ^{45?}	kom ^{45?}	kom ^{22?}	"กม"
	ku:ai ⁴²	ku:ai ⁴²	ku:ai ^{45?}	ku:ai ^{45?}	ku:ai ^{45?}	ku:ai ^{22?}	"กล้วย"
	kon ²³²	kon ²³²	kon ²³²	kon ³⁴³	kon ³³	kon ¹⁴	"กรง"
/kh-/	kha: ⁴⁴	kha: ⁴⁴	kha: ⁴⁴	kha: ⁴⁴	kha: ²²	kha: ³⁵	"ข้า"
	khiu ⁴²	khiu ⁴²	khi:u ^{45?}	khi:u ^{45?}	khi:u ^{45?}	khi:u ⁴²	"กิ้ว"
	khan ²⁴	khan ²⁴	khan ³²⁴	khan ²⁴	khan ²⁴	khan ¹⁴	"ขี้(crow)"
/ʔ-/	ʔok ³³	ʔok ⁴⁴	ʔək ³³	ʔək ³³	ʔok ³³	ʔək ³⁵	"อก"
	ʔɛ:u ²³²	ʔɛ:u ²³²	ʔɛ:u ²³²	ʔɛ:u ³⁴³	ʔɛ:u ³³	ʔɛ:u ¹⁴	"เอว"
	ʔai ²³²	ʔai ²³²	ʔai ²³²	ʔai ³⁴³	ʔai ³³	ʔai ¹⁴	"ไอ"
/f-/	fon ²⁴	fon ²⁴	fon ³²⁴	fon ²⁴	fon ²⁴	fon ¹⁴	"ฝน"
	fan ²⁴	fan ²⁴	fan ³²⁴	fan ²⁴	fan ²⁴	fan ¹⁴	"ฝิ่น"
	fa: ⁴²	fa: ⁴²	fa: ^{45?}	fa: ^{45?}	fa: ^{45?}	fa: ⁴²	"ฟ้า"
/s-/	si:a ^{22?}	sɿ:a ^{22?}	si:a ^{342?}	si:a ^{42?}	sɿ:a ^{45?}	sɿ:a ^{22?}	"เสือ"
	sa:i ⁴²	sa:i ⁴²	sa:i ^{45?}	sa:i ^{45?}	sa:i ^{45?}	sa:i ⁴²	"ชาย"
	sɿ: ⁴⁴	sɿ: ⁴⁴	sɿ: ⁴⁴	sɿ: ⁴⁴	sɿ: ⁴²	sɿ: ³³	"ชื่อ"
/h-/	hu:a ²⁴	hu:a ²⁴	hu:a ³²⁴	hu:a ²⁴	hu:a ²⁴	hu:a ¹⁴	"หัว"
	ha: ^{22?}	ha: ^{22?}	ha: ^{342?}	ha: ^{42?}	ha: ^{45?}	ha: ^{22?}	"หา"
	ha:ŋ ²⁴	ha:ŋ ²⁴	ha:ŋ ³²⁴	ha:ŋ ²⁴	ha:ŋ ²⁴	ha:ŋ ¹⁴	"หาง"
/m-/	ma: ²³²	ma: ²³²	ma: ²³²	ma: ³⁴³	ma: ³³	ma: ³⁴³	"มา"
	ma: ⁴²	ma: ⁴²	ma: ^{45?}	ma: ^{45?}	ma: ^{45?}	ma: ⁴²	"ม่า"
	ma: ²⁴	ma: ²⁴	ma: ³²⁴	ma: ²⁴	ma: ²⁴	ma: ¹⁴	"หมา"
/n-/	no:n ²³²	no:n ²³²	no:n ²³²	no:n ³⁴³	no:n ³³	no:n ³⁴³	"นอน"
	nok ³³	nok ⁴⁴	nok ³³	nok ³³	nok ³³	nok ³³	"นก"
	naŋ ²⁴	naŋ ²⁴	naŋ ³²⁴	naŋ ²⁴	naŋ ²⁴	naŋ ¹⁴	"หนัง"

	ไต	เวียง	ครั้ง	แจ้ว	หวน	โข่ง	ความหมาย
/p-/	piŋ ²³²	piŋ ²³²	piŋ ²³²	piŋ ³⁴³	piŋ ³³	piŋ ³⁴³	"ยิง"
	puŋ ²³²	puŋ ²³²	puŋ ²³²	puŋ ³⁴³	puŋ ³³	puŋ ³⁴³	"ยุง"
	piŋ ²⁴	piŋ ²⁴	piŋ ³²⁴	piŋ ²⁴	piŋ ²⁴	piŋ ¹⁴	"หญิง"
/ŋ-/	ŋa: ²³²	ŋa: ²³²	ŋa: ²³²	ŋa: ³⁴³	ŋa: ³³	ŋa: ³⁴³	"งา"
	ŋu: ²³²	ŋu: ²³²	ŋu: ²³²	ŋu: ³⁴³	ŋu: ³³	ŋu: ³⁴³	"งู"
	ŋa:i ²⁴	ŋa:i ²⁴	ŋa:i ³²⁴	ŋa:i ²⁴	ŋa:i ²⁴	ŋa:i ¹⁴	"หงาย"
/l-/	li:at	li:at	li:at	li:at	li:at	li:at	"เลือก"
	lo:ŋ ²³²	lo:ŋ ²³²	lo:ŋ ³⁴³	lo:ŋ ³⁴³	lo:ŋ ³³	lo:ŋ ³⁴³	"โรง"
	la:n ²⁴	la:n ²⁴	la:n ³²⁴	la:n ²⁴	la:n ²⁴	la:n ¹⁴	"หลาน"
/w-/	wi: ²⁴	wi: ²⁴	wi: ³²⁴	wi: ²⁴	wi: ²⁴	wi: ¹⁴	"วี"
	wat ³³	wat ⁴⁴	wat ⁴⁴	wat ³³	wat ³³	wat ³³	"วัล"
	wa: ²³²	wa: ²³²	wa: ²³²	wa: ³⁴³	wa: ³³	wa: ³⁴³	"วา"
/j-/	jɿ:n ²³²	jɿ:n ²³²	jɿ:n ²³²	jɿ:n ³⁴³	jɿ:n ³³	jɿ:n ³⁴³	"ยื่น"
	ja: ²³²	ja: ²³²	ja: ²³²	ja: ³⁴³	ja: ³³	ja: ³⁴³	"ยา"
	jɿ:m ²³²	jɿ:m ²³²	jɿ:m ²³²	jɿ:m ³⁴³	jɿ:m ³³	jɿ:m ³⁴³	"ยม"

1.2 พยัญชนะต้นที่มีความแตกต่าง

ภาษาบางภาษาใช้พยัญชนะต้นที่แตกต่างไปจากภาษาอื่น ๆ ซึ่งความแตกต่างนี้สามารถนำความรู้จากภาษาศาสตร์เชิงประวัติมาอธิบายได้

1.2.1 พยัญชนะต้นในภาษาลาวโข่งเป็น /k/ ในภาษาลาวเวียงลาวครั้ง, ลาวแจ้ว ลาวไต และลาวหวนเป็น /kh / เช่น

ไต	เวียง	ครั้ง	แจ้ว	หวน	โข่ง	ความหมาย
khon ²³²	khon ²³²	khon ²³²	khon ³⁴³	khon ³³	kon ³⁴³	"คน"
khem ²³²	khem ²³²	khem ²³²	khem ³⁴³	khem ³³	kem ³⁴³	"เค็ม"
khɔ: ²³²	khɔ: ²³²	khɔ: ²³²	khɔ: ³⁴³	khɔ: ³³	kw: ³⁴³	"คอ"
kha:ŋ ²³²	kha:ŋ ²³²	kha:ŋ ²³²	kha:ŋ ³⁴³	kha:ŋ ³³	ka:ŋ ³⁴³	"คาง"

1.2.2 หยัดชนะต้นในภาษาลาวโซ่งเป็น /t/ ในภาษาลาวใต้

ลาวเวียง ลาวครั้ง ลาวแง้ว และลาวหวนเป็น /th/ เช่น

ใต้	เวียง	ครั้ง	แง้ว	หวน	โซ่ง	ความหมาย
tha: ²³²	tha: ²³²	tha: ²³²	tha: ³⁴³	tha: ³³	ta: ³⁴³	"ทา"
thɛ: ⁴²	thɛ: ⁴²	thɛ: ^{45?}	thɛ: ^{45?}	thɛ: ^{45?}	tɛ: ⁴²	"แท้"
thw: ^η ²³²	thw: ^η ²³²	thw: ^η ²³²	thw: ^η ³⁴³	thw: ^η ³³	tw: ^η ³⁴³	"ทอง"
tha: ^η ²³²	tha: ^η ²³²	tha: ^η ²³²	tha: ^η ³⁴³	tha: ^η ³³	ta: ^η ³⁴³	"ทาง"

1.2.3 หยัดชนะต้นในภาษาลาวโซ่งเป็น /p/ ในภาษาลาวใต้ ลาวเวียง

ลาวครั้ง ลาวแง้ว และลาวหวนเป็น /ph/ เช่น

ใต้	เวียง	ครั้ง	แง้ว	หวน	โซ่ง	ความหมาย
phɛ: ^η ²³²	phɛ: ^η ²³²	phɛ: ^η ²³²	phɛ: ^η ³⁴³	phɛ: ^η ³³	pe: ^η ³⁴³	"แพง"
phan ²³²	phan ²³²	phan ²³²	phan ³⁴³	phan ³³	pan ³⁴³	"หัน"
pha: ²³²	pha: ²³²	pha: ²³²	pha: ³⁴³	pha: ³³	pa: ³⁴³	"พา"
pha:i ²³²	pha:i ²³²	pha:i ²³²	pha:i ³⁴³	pha:i ³³	pa:i ³⁴³	"พาย"

1.2.4 หยัดชนะต้นในภาษาลาวโซ่งเป็น /c/ ในภาษาลาวใต้

ลาวเวียง ลาวครั้ง ลาวแง้ว และลาวหวนเป็น /kh/ เช่น

ใต้	เวียง	ครั้ง	แง้ว	หวน	โซ่ง	ความหมาย
kha: ⁿ ⁴²	kha: ⁿ ⁴²	kha: ⁿ ^{45?}	kha: ⁿ ^{45?}	kha: ⁿ ^{45?}	ca: ⁿ ⁴²	"(ชี้)กร้าน"
kha: ⁿ ²³²	kha: ⁿ ²³²	kha: ⁿ ²³²	kha: ⁿ ³⁴³	kha: ⁿ ³³	ca: ⁿ ³⁴³	"กลาน"
kham ²³²	kham ²³²	kham ²³²	kham ³⁴³	kham ³³	cam ³⁴³	"กลำ"

จากการปฏิภาคของหยัดชนะต้นดังแสดงไว้ในข้อ 1.2.1 ถึง 1.2.4 สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1 หน้า 47

ลาวโซ่ง	ลาวอื่น ๆ	หมายเหตุ
p	ɸb	1.2.3
t	tb	1.2.2
c	kb	1.2.4
k	kh	1.2.1

ตารางที่ 1 : การปฏิภาคของพยัญชนะต้นที่เป็นเสียงกัก

ฉะนั้นจากลักษณะการปฏิภาคของพยัญชนะต้นดังกล่าวข้างต้น ก็อาจสรุปได้ว่าภาษาลาวโซ่งเป็นภาษาที่อยู่ในกลุ่ม p ของภาษาไทยสายตะวันตกเฉียงใต้ (ดูแผนภูมิในภาพที่ 6 และ 7 ในหน้าที่ 12 และ 13 ประกอบ)

1.2.5 พยัญชนะต้นในภาษาลาวโซ่งเป็น /c/ ลาวใต้ ลาวเวียง ลาวครึ่ง ลาวแจ้ว และลาวหวนเป็น /s/ เช่น

ใต้	เวียง	ครึ่ง	แจ้ว	หวน	โซ่ง	ความหมาย
sa: ⁴²	sa: ⁴²	sa: ^{45?}	sa: ^{45?}	sa: ^{45?}	<u>ca</u> : ⁴²	"ซ่า"
so:i ²³²	so:i ⁴⁴	so:i ²³²	so:i ³³	so:i ⁴²	<u>co</u> :i ³³	"ช่วย"
sa:ɰ ⁴²	sa:ɰ ⁴²	sa:ɰ ^{45?}	sa:ɰ ^{45?}	sa:ɰ ^{45?}	<u>ca</u> :ɰ ⁴²	"ข้าง"
su: ⁴²	su: ⁴²	su: ^{45?}	su: ^{45?}	su: ^{45?}	<u>cu</u> : ⁴²	"ซู"

1.2.6 พยัญชนะต้นในภาษาลาวหวนเป็น /h/ ภาษาลาวใต้ ลาวเวียง ลาวครึ่ง ลาวแจ้ว และลาวโซ่งเป็น /kh/ เช่น

ใต้	เวียง	ครึ่ง	แจ้ว	หวน	โซ่ง	ความหมาย
khɛ:n ²⁴	khɛ:n ²⁴	khɛ:n ³²⁴	khɛ:n ²⁴	<u>h</u> ɛ:n ²⁴	khɛ:n ¹⁴	"แขน"
khɛu ^{22?}	khɛu ^{22?}	khɛu ^{342?}	khɛu ^{42?}	<u>h</u> ɛ:u ^{45?}	khɛu ^{22?}	"เขียว(หิน)"
khon ²⁴	khon ²⁴	khon ³²⁴	khon ²⁴	<u>h</u> on ²⁴	khon ¹⁴	"ขน"
khem ²⁴	khem ²⁴	khem ³²⁴	khem ²⁴	<u>h</u> em ²⁴	khem ¹⁴	"เข็ม"

1.2.7 พยัญชนะต้นในภาษาลาวโซ่ง ลาวหวน และลาวเวียงเป็น พยัญชนะต้นควบกล้ำ /kw-/ แต่ในภาษาลาวไต ลาวครั่ง และลาวแจ้ว เป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว /k/+ /u/ เช่น

ไต	เวียง	ครั่ง	แจ้ว	หวน	โซ่ง	ความหมาย
ku:an ²³²	<u>kw</u> a:ŋ ²³²	ku:an ²³²	ku:an ³⁴³	<u>kw</u> a:ŋ ³³	<u>kw</u> a:ŋ ¹⁴	"กว้าง"
ku:an ⁴²	<u>kw</u> a:ŋ ⁴²	ku:an ^{45?}	ku:an ^{45?}	<u>kw</u> a:ŋ ^{45?}	<u>kw</u> a:ŋ ^{22?}	"กว้าง"
kuak ³³	<u>kw</u> ak ⁴⁴	kuak ³³	kuak ³³	<u>kw</u> ak ³³	<u>kw</u> ak ³⁴	"กว้าง"

1.2.8 พยัญชนะต้นในภาษาลาวโซ่ง ลาวหวน และลาวเวียงเป็น พยัญชนะต้นควบกล้ำ /khw-/ แต่ในภาษาลาวไต ลาวครั่ง และลาวแจ้ว เป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว /kh /+ /ua / ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ไต	เวียง	ครั่ง	แจ้ว	หวน	โซ่ง	ความหมาย
khuan ²⁴	<u>kh</u> wan ²⁴	khuan ³²⁴	khuan ²⁴	<u>kh</u> wan ²⁴	<u>kh</u> wan ¹⁴	"ขวัญ"
khuan ²⁴	<u>kh</u> wa:n ²⁴	khuan ³²⁴	khuan ²⁴	<u>kh</u> wa:n ²⁴	<u>kh</u> wa:n ¹⁴	"หวาน"
khuan ²⁴	<u>kh</u> wa:ŋ ²⁴	khuan ³²⁴	khuan ²⁴	<u>kh</u> wa:ŋ ²⁴	<u>kh</u> wa:ŋ ¹⁴	"ขวาง"
khua ²⁴	<u>kh</u> wa: ²⁴	khua ³²⁴	khua ²⁴	<u>kh</u> wa: ²⁴	<u>kh</u> wa: ¹⁴	"ขวา"

1.2.9 พยัญชนะต้นในภาษาลาวโซ่งเป็น /kw-/ ภาษาลาวหวน เป็น /khw-/ แต่ในภาษาลาวไต ลาวเวียง ลาวครั่ง และลาวแจ้ว เป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว /kh /เช่น

ไต	เวียง	ครั่ง	แจ้ว	หวน	โซ่ง	ความหมาย
khuan ²³²	khua:m ²³²	khuan ²³²	khua:m ³⁴³	<u>kh</u> wa:m ³³	<u>kw</u> a:m ³⁴³	"ความ"
khuai ²³²	khua:i ²³²	khuai ²³²	khua:i ³⁴³	<u>kh</u> wa:i ³³	<u>kw</u> a:i ³⁴³	"ควาย"

2. พยัญชนะท้าย

2.1 พยัญชนะท้ายเหมือนกันในทุกภาษา

	ไต	เวียง	ครั่ง	แจ้ว	หวน	โซ่ง	ความหมาย
/-p/	kop ³³	kop ⁴⁴	kop ³³	kop ³³	kop ³³	kop ³⁵	"กบ"
	kha:p ³⁴²	kha:p ⁴²	kha:p ⁴⁴	kha:p ³³	kha:p ⁴²	ka:p ³³	"ลาบ"
	cap ³³	cap ⁴⁴	cap ³³	cap ³³	cap ³³	cap ³⁵	"จับ"

	โต	เวียง	ครึ่ง	แวง	ทวน	โชนง	ความหมาย
/-t/	mot ³³	mot ⁴⁴	mot ⁴⁴	mot ³³	mot ³³	mot ³³	"มด"
	mat ³³	mat ⁴⁴	mat ⁴⁴	mat ³³	mat ³³	mat ³³	"มด"
	kat ³³	kat ⁴⁴	kat ⁴⁴	kat ³³	kat ³³	kat ³³	"กัก"
/-k/	hak ³³	hak ⁴⁴	hak ³³	hak ³³	hak ³³	hak ³⁵	"หัก"
	ɔk ³³	ɔk ⁴⁴	ɔk ³³	ɔk ³³	ɔk ³³	ɔk ³⁵	"อก"
	dək ³³	dək ⁴⁴	dək ³³	dək ³³	dək ³³	dək ³⁵	"ลัด"
/-m/	kom ⁴²	kom ⁴²	kom ⁴⁵²	kom ⁴⁵²	kom ⁴⁵²	kom ²²²	"กม"
	khom ²⁴	khom ²⁴	khom ³²⁴	khom ²⁴	khom ²⁴	khom ¹⁴	"ขม"
	com ²³²	com ²³²	com ²³²	com ³⁴³	com ³³	com ¹⁴	"จม"
/-n/	diən ²³²	dɪ:ən ²³²	di:ən ²³²	di:ən ³⁴³	dɪ:ən ³³	dɪ:ən ¹⁴	"เดือน"
	kin ²³²	kin ²³²	kin ²³²	kin ³⁴³	kin ³³	kin ¹⁴	"กิน"
	nɔ:n ²³²	nɔ:n ²³²	nɔ:n ²³²	nɔ:n ³⁴³	nɔ:n ³³	nɔ:n ³⁴³	"นอน"
/-ŋ/	piŋ ²³²	piŋ ²³²	piŋ ²³²	piŋ ³⁴³	piŋ ³³	piŋ ³⁴³	"ยิง"
	puŋ ²³²	puŋ ²³²	puŋ ²³²	puŋ ³⁴³	puŋ ³²³	puŋ ³⁴³	"ยุง"
	haŋ ²³²	haŋ ²³²	haŋ ²³²	haŋ ³⁴³	haŋ ³³	haŋ ³⁴³	"รัง"
/-w/	sa:w ²⁴	sa:w ²⁴	sa:w ³²⁴	sa:w ²⁴	sa:w ²⁴	sa:w ¹⁴	"สาว"
	saw ²⁴	saw ²⁴	saw ³²⁴	saw ²⁴	saw ²⁴	saw ¹⁴	"เส้า"
	kaw ⁴⁴	kaw ⁴⁴	kaw ⁴⁴	kaw ⁴⁴	kaw ²²	kaw ³⁵	"เก้า"
/-j/	kha:j ²⁴	kha:j ²⁴	kha:j ³²⁴	kha:j ²⁴	kha:j ²⁴	kha:j ¹⁴	"ชาย"
	sa:j ²⁴	sa:j ²⁴	sa:j ³²⁴	sa:j ²⁴	sa:j ²⁴	sa:j ¹⁴	"สาว"
	khaj ⁴⁴	khaj ⁴⁴	khaj ⁴⁴	khaj ⁴⁴	khaj ²²	khaj ³⁵	"ไซ"
/-ʔ/	kɔʔ ³³	kɔʔ ⁴⁴	kɔʔ ³³	kɔʔ ³³	kɔʔ ³³	kɔʔ ³⁵	"เกาะ"
	cɔʔ ³³	cɔʔ ⁴⁴	cɔʔ ³³	cɔʔ ³³	cɔʔ ³³	cɔʔ ³⁵	"เกาะ"
	dɔʔ ³³	dɔʔ ⁴⁴	dɔʔ ³³	dɔʔ ³³	dɔʔ ³³	dɔʔ ³⁵	"เกาะ"

2.2 พยัญชนะท้ายที่มีความแตกต่างกัน

2.2.1 พยัญชนะท้ายในภาษาลาวโซ่ง และลาวพวนเป็น /-ʔ/
ภาษาลาวใต้ ลาวเวียง ลาวครั่ง และลาวแง้วเป็น /-k/ เช่น

ใต้	เวียง	ครั่ง	แง้ว	พวน	โซ่ง	ความหมาย
pi:k ²¹	pi:k ⁴⁴	pi:k ⁴⁵⁴	pi:k ⁴⁵⁴	piʔ ²²	piʔ ³⁵	"ปีก"
pi:ak ²¹	pi:ak ⁴⁴	pi:ak ⁴⁵⁴	pi:ak ⁴⁵⁴	piak ²²	piak ³⁵	"เปียก"
phi:ak ²¹	phi:ak ⁴⁴	phi:ak ⁴⁵⁴	phi:ak ⁴⁵⁴	phaʔ ²²	phaʔ ³⁵	"เปลือก"

เป็นที่น่าสังเกตว่าในพยางค์ตายเสียงยาวที่มี /-k/ เป็นพยัญชนะท้ายในภาษาลาวใต้ ลาวเวียง ลาวครั่ง และลาวแง้ว ภาษาลาวโซ่ง และลาวพวนจะเป็นพยางค์ตายเสียงสั้นที่มี /-ʔ/ เป็นพยัญชนะท้าย

จากผลการวิเคราะห์ระบบพยัญชนะ และการเปรียบเทียบเสียงปฏิภาคของภาษาทั้ง 6 ภาษา (ดูตารางที่ 2 ประกอบ) ที่กล่าวมาแล้ว พบว่าพยัญชนะของภาษาลาวโซ่งแตกต่างไปจากพยัญชนะของภาษาอื่น ๆ มากที่สุด ขณะเดียวกันภาษาลาวใต้ ลาวเวียง ลาวครั่ง และลาวแง้ว ก็มีความคล้ายคลึงกันในหลายลักษณะ ทำให้สามารถจัดกลุ่มภาษาเหล่านี้ไว้ด้วยกันได้ ส่วนภาษาลาวพวนนั้นยังไม่สามารถที่จะจัดให้อยู่ในกลุ่มภาษาลาวโซ่งหรือกลุ่มภาษาลาวใต้-ลาวเวียง-ลาวครั่ง-ลาวแง้ว ได้อย่างชัดเจน เพราะมีบางลักษณะที่ภาษาลาวพวนเหมือนภาษาลาวโซ่ง เช่นในพยางค์ตายเสียงยาวที่มี /-k/ เป็นพยัญชนะท้าย ภาษาลาวพวนและลาวโซ่งจะเป็นพยางค์ตายเสียงสั้นที่มีพยัญชนะท้ายเป็น /-ʔ/ เหมือนกัน (ดูข้อ 2.2.1 ประกอบ) แต่ก็มีหลายลักษณะที่ภาษาลาวพวนเหมือนกลุ่มภาษาลาว เพราะฉะนั้นภาษาลาวพวนน่าจะเป็นภาษากลุ่มหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มภาษาลาวมากกว่าภาษาลาวโซ่ง

